

Svar Post 1

1. **Pinnsvin og Flaggermus** går begge i «ekte» dvale, hvor kroppstemperatur og energiomsetning settes kraftig ned. Et dyr i vinterdvale kan senke kroppstemperaturen ned mot +2° celsius, og pulsen kan reduseres til bare noen få slag i minuttet. Flaggermusen reduserer hjerteslagene sine fra ca 500 til 4 i minuttet. Innåndingen kan reduseres til 2% av det oksygen dyret trenger i våken tilstand. Dvalen kan vare i opp mot sju måneder, uten at dyret tar til seg føde.

Bjørn og Grevling. Disse går ikke i dvale, men en lettere form som kalles vintersøvn, hvor de forbigående kan våkne og ta en liten tur før de fortsetter søvnen. Kroppstemperaturen settes nesten ikke ned; den senkes hos bjørnen med bare 2 grader, mens grevlingen kan senke temperaturen med inntil 10 grader.

2. Bjørn og Gaupe

3. **C** – gjennomsnittlig 40-90 pr år. Enkelte gauper kan ta langt flere; dette avhenger av tilgangen på byttedyr. Forskere som har fulgt ulike radiomerkede gauper i en periode på 100 dager rapporterer at gaupene har tatt mellom 20 og 40 rådyr hver i denne perioden.

B. Skogshøns (orrfugl, storfugl og ryper) graver seg ofte ned i snøen når de skal hvile. Dette skjuler dem for rovdyr, og hjelper å bevare varmen. Fuglene ligger helt stille, og man kan passere dem på kort avstand uten at man oppdager dem. Men kommer man for nær, kan de plutselig skvette opp av snøen. Da kan det nok være flere enn fuglen som blir litt skremt.

Her er et bilde hvor en fugl har lettet fra en dokk.

Svar Post 2 Diverse om dyr

1. **Ja.** Om sommeren spiser harene gress og urter, blader, knopper, lyng, bark og frø. Om vinteren består kostholdet mest av kvist og bark. Haren spiser er en del av sin egen avføring, nemlig en myk lort, kalt dagbæsj, som produseres i den store blindtarmen. Dette høres kanskje rart ut, men det er en veldig god grunn til at haren lar kosten ta enda en runde gjennom fordøyelsessystemet: Gress og bark er nemlig veldig vanskelig for tarmsystemet å fordøye. Når haren spiser de myke lortene på nytt, utnyttes næringen maksimalt og den får i seg viktige vitaminer, spesielt B-vitaminer, som blir produsert av mikroorganismer haren har i blindtarmen. I tillegg inneholder denne lorten mye proteiner bestående av mikroorganismene som lever i tarmen og bryter ned plantematerialet. Ved å spise lorten kan haren nyttiggjøre seg også disse organismene.

Beveren er et annet dyr som spiser sin avføring av samme grunn som haren.

Dette er det samme prinsippet som drøvtyggerne (ku, sau og hjortedyrene våre) benytter; ved å la gress, blader og bark gå gjennom flere ulike nedbrytingsprosesser i de fire magene som de har. Det er faktisk mikroorganismene i magene som bryter ned plantematerialet, slik at dyret kan nyttiggjøre seg det. I tillegg produserer mikroorganismene mange nyttige næringsstoffer som dyret trenger (bl.a. vitaminer og fett). Og til sist «spiser» drøvtyggerne en stor del av mikroorganismene som lever i magene, og får med dette i seg mer proteiner og fett.

2. **Ramler** er kallenavn for hannharen, mens **sette** er hunnharen. Setten er oftest større enn ramleren. På våren (i parringstiden) kjemper gjerne ramlerne mot hverandre med noe som ligner boksekamper.
3. **B.** Hunden følger et dyrespor, mens den ivrig bjeffer.
4. **B.** Frambeina er korte med kraftige klør, mens bakføttene har svømmehud.

Nei. Den hamstrer mat til vinteren på bunnen av vannet, gjerne nær hytta. Fettet i halen fungerer som opplagsnæring for beveren utover vinteren.

Beveren lever sammen i par som kan vare i mange år.

Beveren er en svært dyktig svømmer, og den kan oppholde seg under vann i opptil 15 minutter.

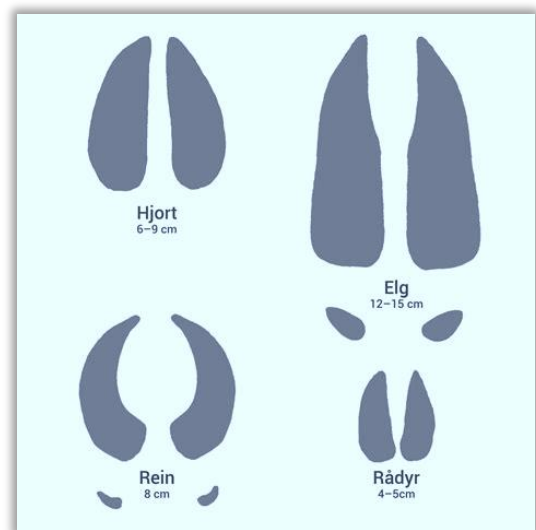
Beveren har tenner som vokser hele levetiden, og må brukes (og slites ned) for ikke å bli for lange. Når den feller trær, klarer den å beregne hvor det er mest gunstig at treet faller, for at det skal bli enklest å frakte det videre.

Beverhytta plasseres i vann, med to innganger som begge har inngang under vann. Gulvet inne i hytta ligger over vann, og er dekket av tørt gress.

Svar Post 3

Spor

- A: Grevling (smale, lange klør som alltid er ute)
- B: Rådyr
- C: Bjørn (Ned til venstre; bakfot - opp til høyre; forlabb)
- D: Hare
- E: Bever
- F: Ekorn
- G: Elg

Våre fire hjortedyr.
Legg merke til hvor krumme klauver reinen har

Svar Post 4

Hjortedyr i Norge

1. A- Hjort B- Rein C- Rådyr D- Dåhjort (Sverige) E- Elg
2. Hind/Hjort – Geit/Rådyr – Simle/Rein – Ku/Elg

3. Hjortedyrene har *gevir*; dette felles hvert år, mens *horn* (som hos ku/okse, geit og sau) beholdes hele livet, og vokser gjerne litt hvert år. Horn består av keratin (som neglene våre) mens gevir består av beinvev.

For at geviret skal kunne vokse, må det derfor være dekket av et hud-/pelslag («bast»); dette laget har mange små blodårer som forsyner

næring og mineraler til geviret slik at det kan vokse. Når geviret er utvokst, feier dyret bort basten, slik at beinvevet kommer fram.

Bildet viser en elg som er i ferd med å fjerne bastlaget fra geviret.

Geviret hos hjortedyrene blir større/kraftigere de første årene, og får gjerne flere tagger, men mot slutten av livet blir gjerne geviret igjen mindre for hvert år. Man kan si at geviret forteller de andre dyrene om hvor god form dyret er i; styrke og helse.

4. Rein. Både simla og reinsdyrbukken bærer gevir; de feller geviret til forskjellig tid av året. Dette endrer maktforholdet mellom dem. Bukkene feller geviret tidlig på vinteren, mens simlene fortsatt har gevirene i behold og styrker dermed sin posisjon. Simlene beholder geviret til etter kalving om våren og har dermed førsterett til maten som kan være begrenset på vinterstid, og sikrer næring til seg og kalven.

SVAR POST 5

Spørsmål 1

- A Dompap hann
- B Bokfink hann
- C Nøtteskriker

Spørsmål 2

A og B hører til Finkefamilien. Nøtteskriker hører til Kråkefamilien

Spørsmål 3

- A 14 - 16 cm
- B 14 - 18 cm
- C 35 cm

Spørsmål 4

- A 6 -7 år
- B 14 år
- C Opptil 18 år

Spørsmål 5

- A Normalt 4 - 6 blågrønne egg som ruges i 2 uker
- B Normalt 4 - 5 egg som ruges 10 - 16 dager
- C Opptil 6 -7 lysegrå egg med gråbrune prikker som ruges 16 -17 dager

Spørsmål 6

Dompapen har fått sitt navn fordi utseendet minner om de røde draktene middelalderens domherrer (tysk Dompfaff) brukte.

Spørsmål 7

Alle tre artene kan sees på Svanstul

SVAR POST 6

Sopp

Spørsmål 1

- A Kantarell
- B Traktekantarell
- C Spiss giftslørsopp

Spørsmål 2

- A Kantarell

Spørsmål 3

Alle tre artene finnes på Svanstul. Kantarell vokser i hele Norge. Spiss giftslørsopp er vanlig til og med Norland

Spørsmål 4

Traktekantarell og spiss giftslørsopp er blant de soppartene som lettest forveksles. Den viktige forskjellen er, som navnet tilsier, at spiss giftslørsopp er svært giftig. Den er Norges giftigste sopp, og det hevdes av flere at den er den giftigste i verden.

Traktekantarell og spiss giftslørsopp har en viss overlapp i sesong, men den spisse giftslørsoppen er en sensommer/høstsopp, mens traktekantarellen er en utpreget høst/senhøstsopp. De to artene kan vokse inn i mellom hverandre. Traktekantarell bør derfor plukkes en og en selv om de ofte vokser i klynger. Det er mange kjennetegn som skiller de to artene, så det bør ikke være vanskelig å se forskjell bare man er oppmerksom nok.

SVAR POST 7, 8, og 9

Spørsmål 1: Hvilket tre hører disse bladene til?

Svar: Bjørk

Funfact: Det finnes 4,9 milliarder bjørketrær i Norge, og det er det treslaget det finnes flest av i landet.

Spørsmål 2: Hvilket tre ser vi på bildet?

Svar: Gran

Funfact: Det selges 400 000 juletrær av gran hvert år i Norge.

Spørsmål 3: Hvilket tre er det skogens konge har fått tak i her?

Svar: Furu

Funfact: Trives på tørr mark, så en må være ekstra forsiktig med båltenning i furuskog.

Spørsmål 4: Dette er en liten utgave av et tre som blant annet vokser på Gran Canaria, men det er ikke en gran. Hva er det?

Svar: Oliven tre

Funfact: Det produseres over 50 000 kilo oliven på Gran Canaria hvert år. Oliventrær kan bli over 1500 år gamle.

Spørsmål 5: Fra hvilket tre kommer denne nøtten?

Svar: Eiketre

Funfact: Eik er det treet i Skandinavia som er levested for flest arter. Rundt 1500 arter av insekter, sopp, mose og lav er funnet på eik. I Vikingtiden ble eiken mye brukt til Vikingskip.

Spørsmål 6: Hvilke blader er det vi ser høstvarianten av her?

Svar: Rogn

Funfact: Rognen ble mye brukt som værtegn i gamle dager, og da særlig et forvarsel om hvor mye snø det kommer til vinteren. Dessverre har en aldri blitt enig om mye rognebær betyr mye snø, eller motsatt.

Spørsmål 7: Hva heter disse bærene?

Svar: Einerbær

Funfact: Einerbær brukes som krydder og til hårvask, til skuring av gulv og i brennevin. I sauser og supper og i øl, få arter i norsk flora kan brukes til så mange ulike formål som einer.

SVAR POST 10 Høyde og Vekt

Hvor høyt er treet merket med tallet 10?

Svar: 15 – 15,5m

Hvor mye veier steinen merket med tallet 10?

Svar: 3,95 kg

SVAR POST 11 Maur og Biller

- 1) PÅ SYDSIDEN HVOR DET ER MEST SOL
- 2) MAUR: EN MAUR KAN BÆRE 50 GANGER SIN EGEN KROPPSVEKT
- 3) STOKKMAUR
- 4) EN BILLE HAR 6 BEIN OG TO ANTENNER
- 5) 3.600
- 6) JA

SVAR Post 12 FISK

1. a. + b
2. b
3. b

SVAR Post 13 INSEKTER

1. c
2. d

3. c
4. b
5. a

SVAR Post 14 SVANSTUL SETER

1. **Seter** eller stul, støl, støyl er eit fjøs med tilhøyrande bustadhus som høyrer til ein gard, men som ligg langt vekk frå garden, og er meint for å nytte ut dei beite-, fjell- eller skogsområda som elles ikkje kunne nyttast om dyra hadde stått på garden.
2. Ku, sau, hest
3. Mjølkk (melk) brunost, prim, smør

Svar Post 15 Nøtteliten

- A - ekorn
- B - 3-4 meter
- C - vanligst 3-4 men kan få opptil 6

Svar Post 16 Busker og Trær

- A - bjørk
- B - Rogn
- C - Osp

SVAR POST 17 BÆSJ

- A: Rådyr. Små, mørkebrune til svarte, ofte litt glinsende overflate.
- B: Elg. Store, ovale til runde. Grov struktur, smuldrer lett. Lysebrune til brune.
- C: Orrfugl (Orrhane/-høne). Avlange «marker». Mindre enn storfuglens.
- D: Hare. Runde, «tørre», lysebrune.
- E: Storfugl (Tiur/Røy). Avlange marker som orrfuglens, men større
- F: Bjørn: Stor ruke ofte preget av at den har spist mye bær.
- G: Hjort. Mindre enn elgens, og ofte mørkere, glattere. Avlange, som ofte ender i en spiss.

SVAR POST 18 Kongler

Furukongler: 72 stk

Grankongler: 40 stk